

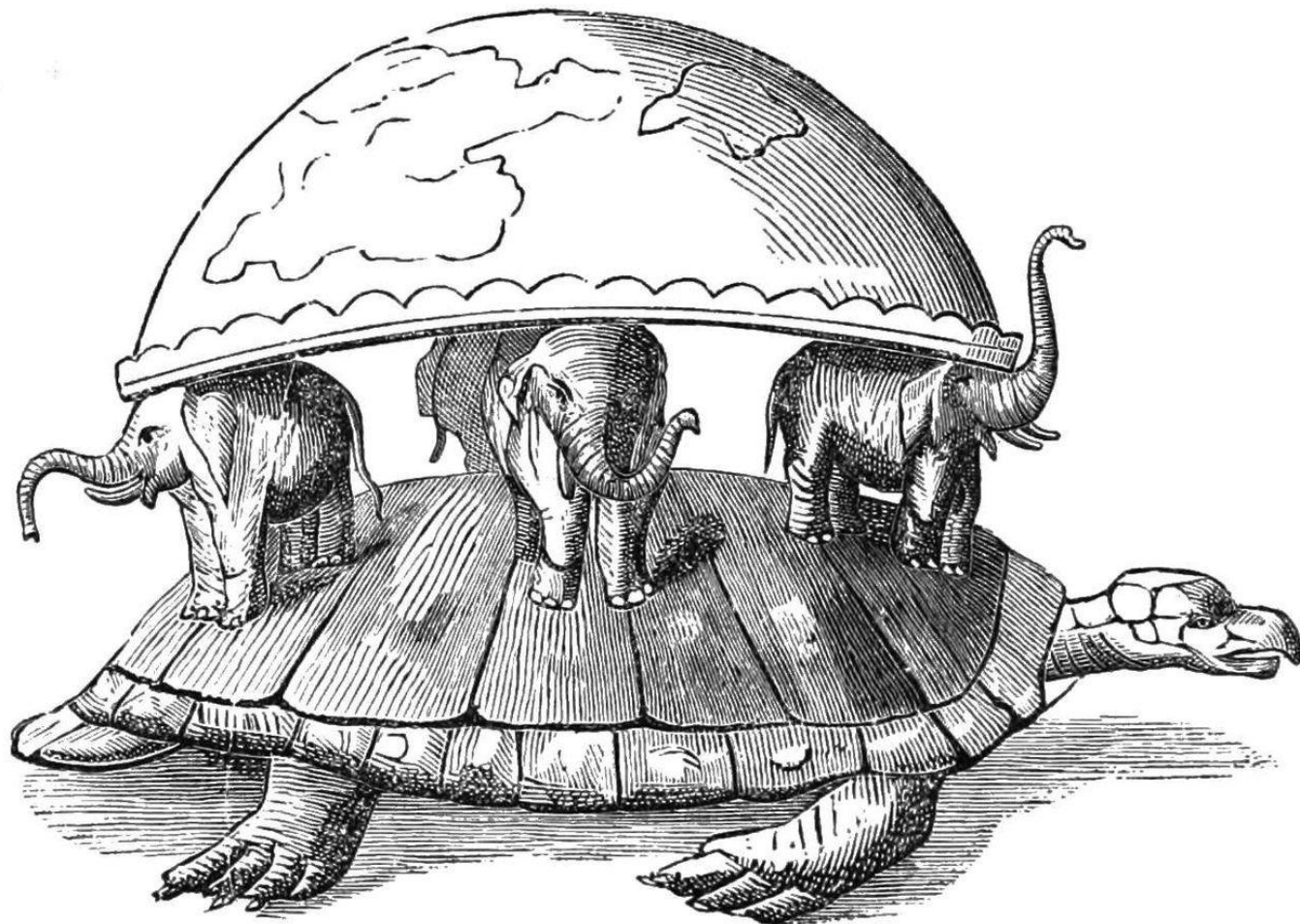
Makroekonomiskā attīstība un izaicinājumi Latvijā: 2016-2017 un pēc tam

Mārtiņš Bitāns
Monētārās politikas pārvaldes
Vadītāja vietnieks

09.12.2016

❖ 4 Latvijas ekonomikas balsti

- Ārējais pieprasījums
- Eksporta konkurētspēja
- ES fondi
- Ilgtermiņa attīstības potenciāls

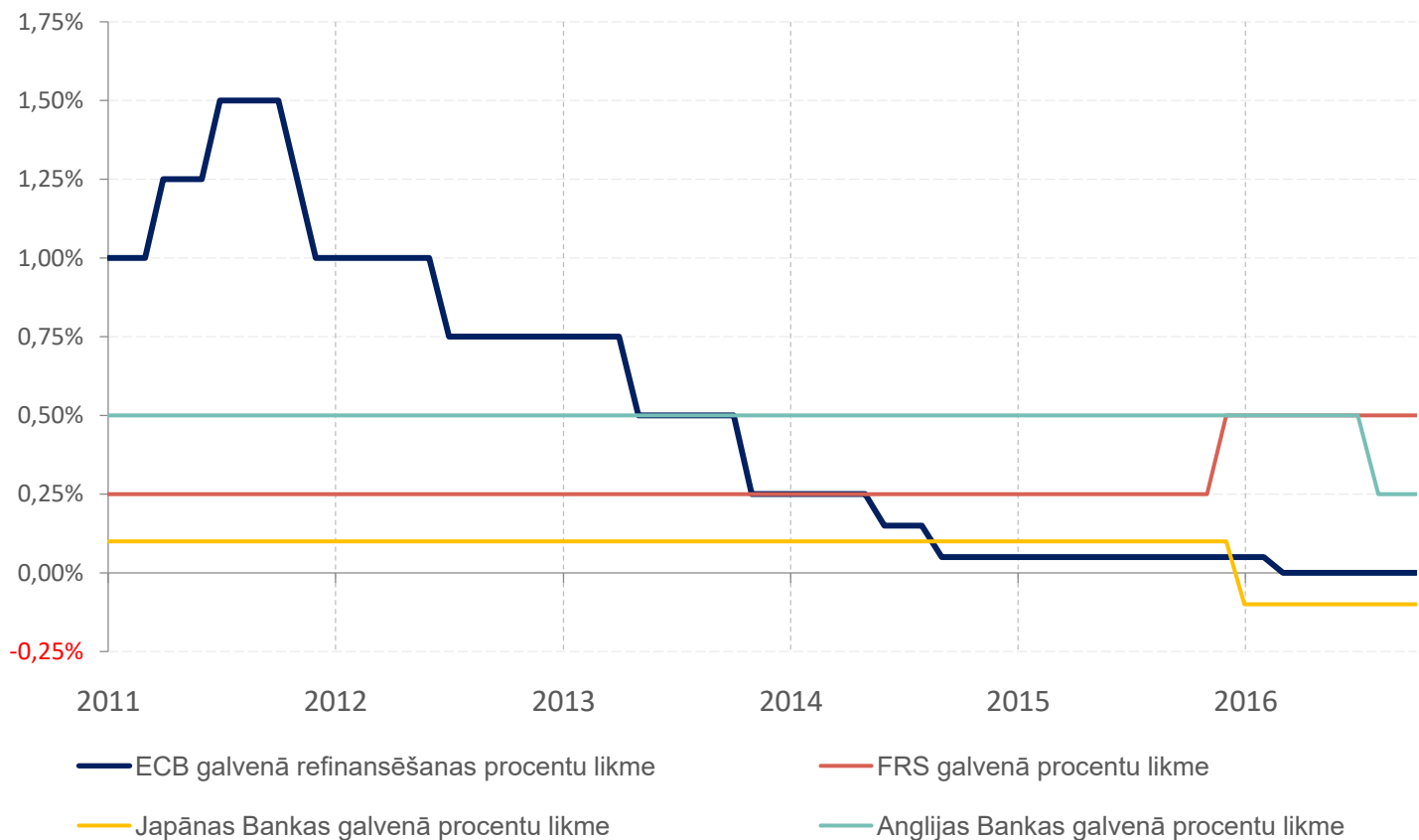

[Avots: worldhistoria.com](http://worldhistoria.com)

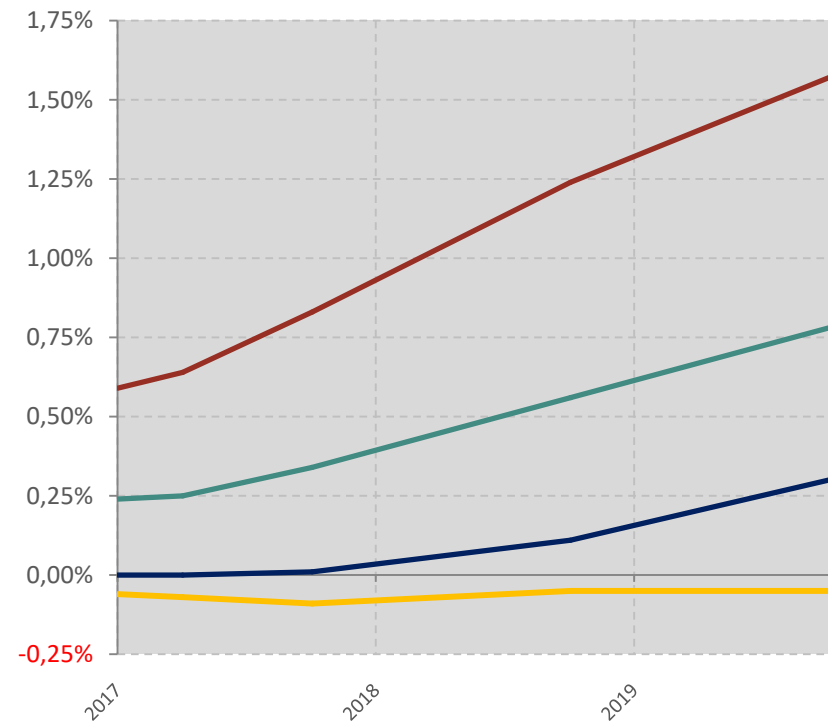
1. Ārējais pieprasījums

❖ Pasaules vadošās centrālās bankas veikušas bezprecedenta monetāro ekspansiju, procentu likmes tuvu 0% un arī nākotnē saglabāsies zemas

Centrālo banku galvenās politikas likmes (% gadā)

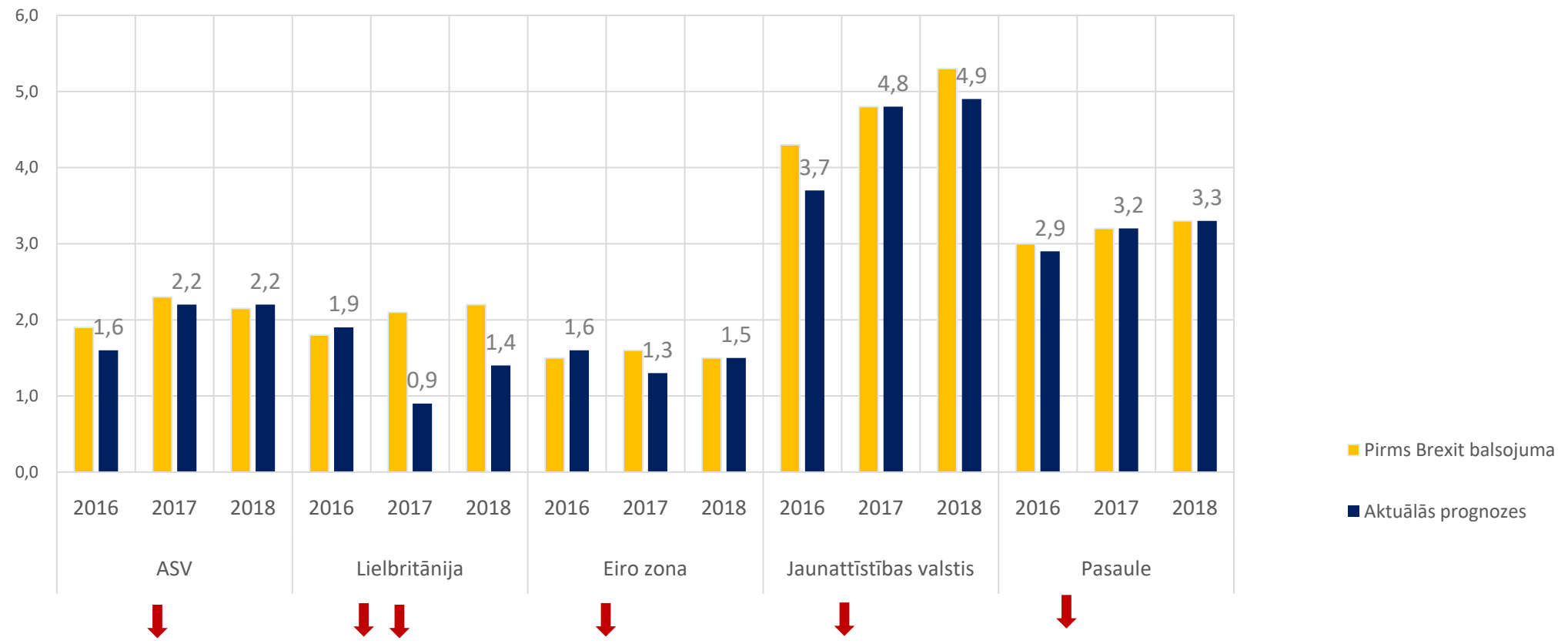

Nākotnes gaidas par centrālo banku politikas likmēm (% gadā)

❖ Tomēr globālā izaugsme stagnē

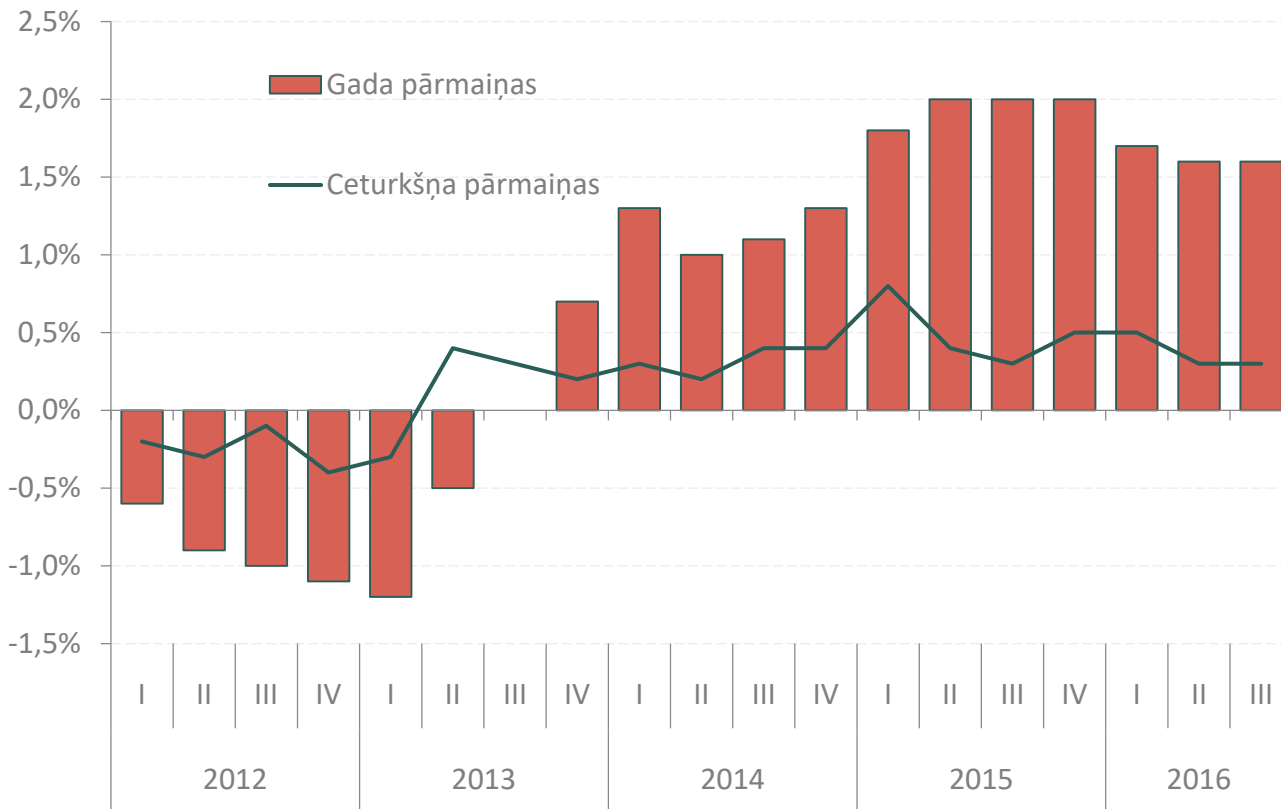
Reālā IKP prognozes (%)

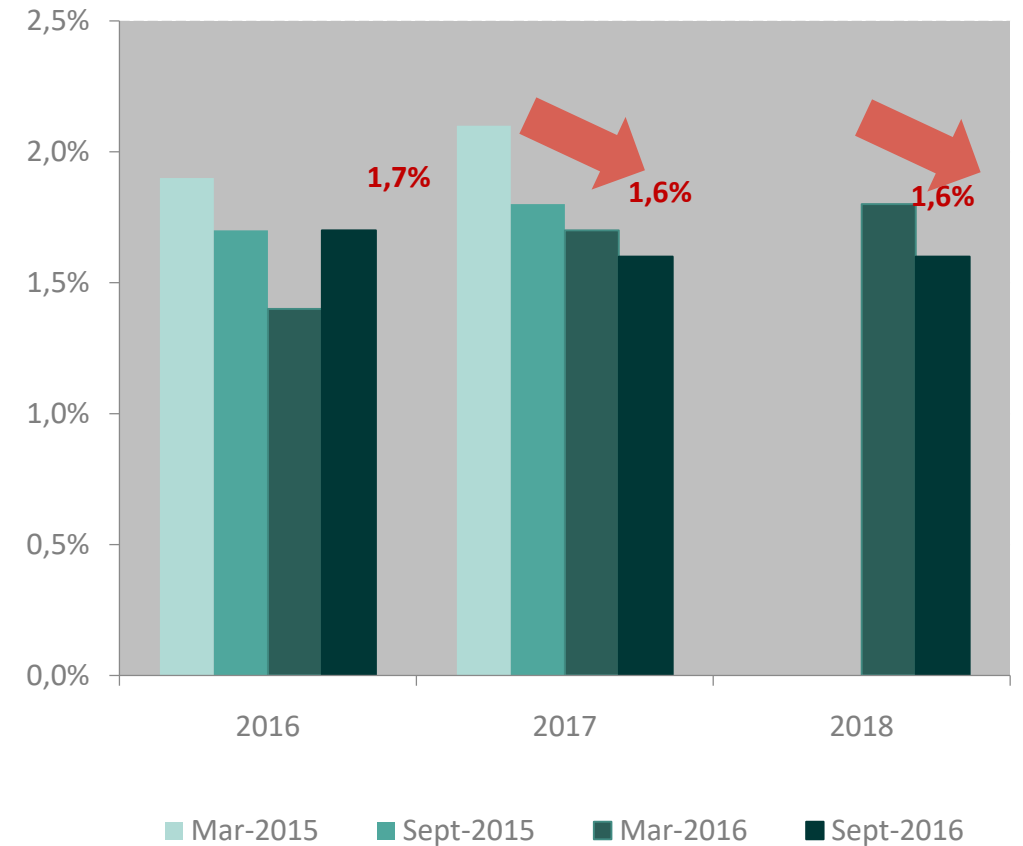
Avots: Bloomberg Consensus Forecasts

❖ ECB kārtējo reizi samazinājusi Eiro zonas izaugsmes prognozes līdz 1.6% 2017. gadā un 2018. gadā

Reālā IKP izaugsme (% , s.i.)

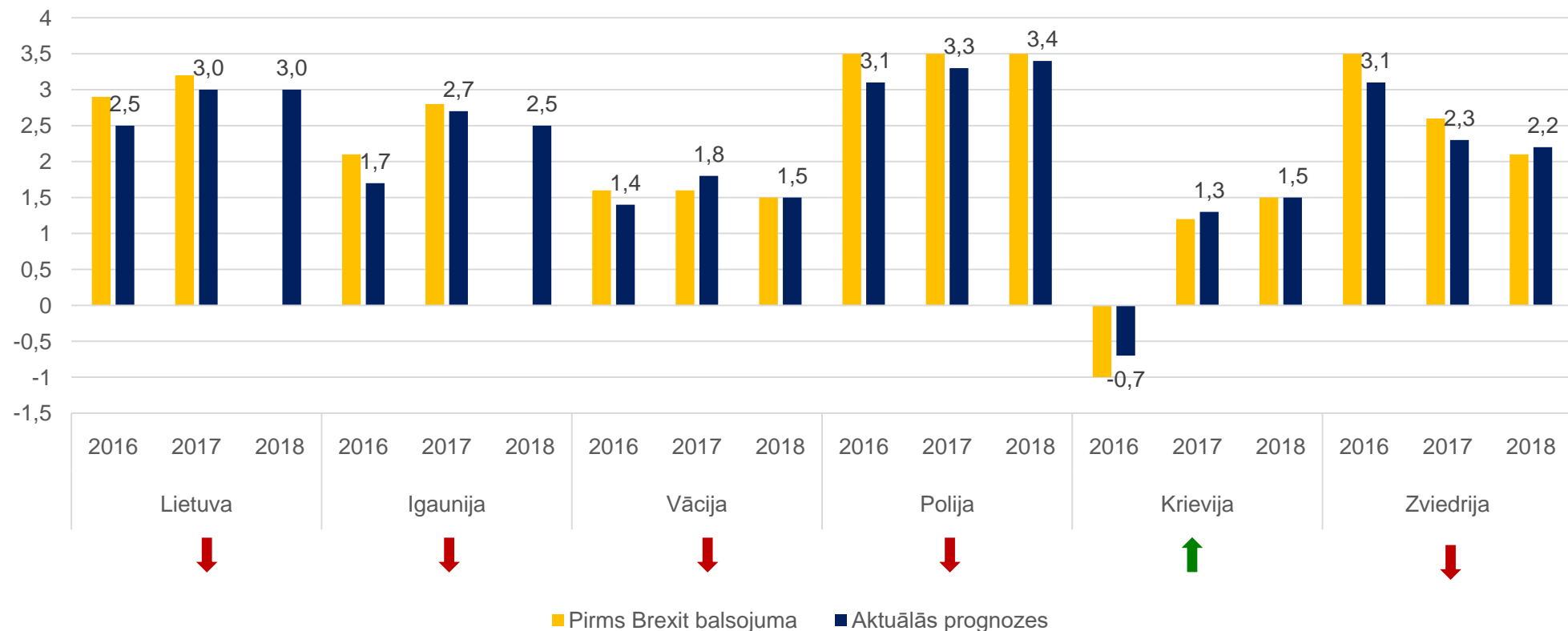
ECB reālā eiro zonas IKP prognozes

Avots: Eurostat, ECB

❖ Arī Latvijas galvenajās tirdzniecības partnervalstīs nav gaidāms izaugsmes izrāviens

Reālā IKP prognozes, %

Avots: Bloomberg Consensus Forecasts

❖ BREXIT: Latvijas tiešā ekspozīcija uz Lielbritāniju

	Milj. EUR	% no kopējā eksporta
Preču eksports	281.0	5.8
Pakalpojumu eksports (<i>pēc maksātāja konta valsts</i>)	210.6	10.6
Kopā	491.6	8.2

Galvenās preces eksportā:

- **Koksne un tās izstrādājumi:**
 - 68% no visa preču eksporta uz Lielbritāniju;
 - 21% no visa LV koksnes izstrādājumu eksporta.
- **Mēbeles:**
 - 3% no visa eksporta uz Lielbritāniju;
 - 6% no visa LV mēbeļu eksporta.

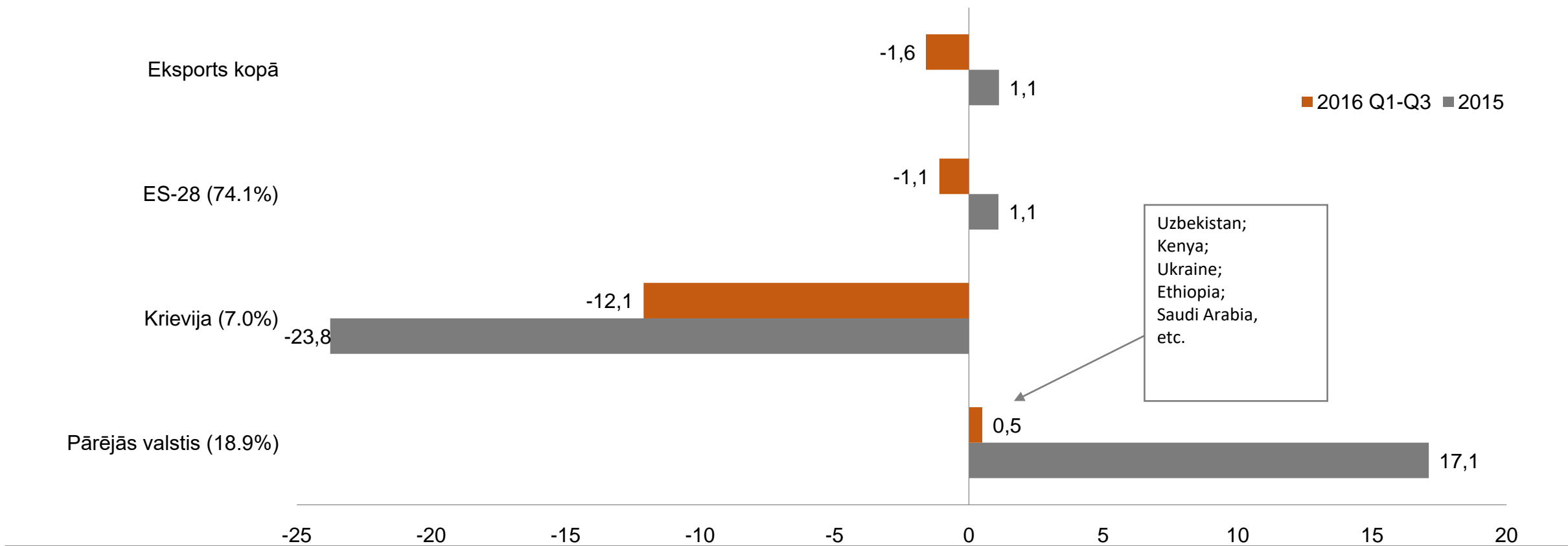
Galvenie pakalpojumi eksportā:

- **Transporta pakalpojumi:**
 - 52% no visa pakalpojumu eksporta uz Lielbritāniju;
 - 15% no visa LV transporta pakalpojumu eksporta.
- **Finanšu pakalpojumi:**
 - 14% no visa pakalpojumu eksporta uz Lielbritāniju;
 - 13% no visa LV finanšu pakalpojumu eksporta.

2. Eksporta konkurētspēja

❖ Preču eksports noturīgs, par spīti nelabvēlīgajai ārējai videi

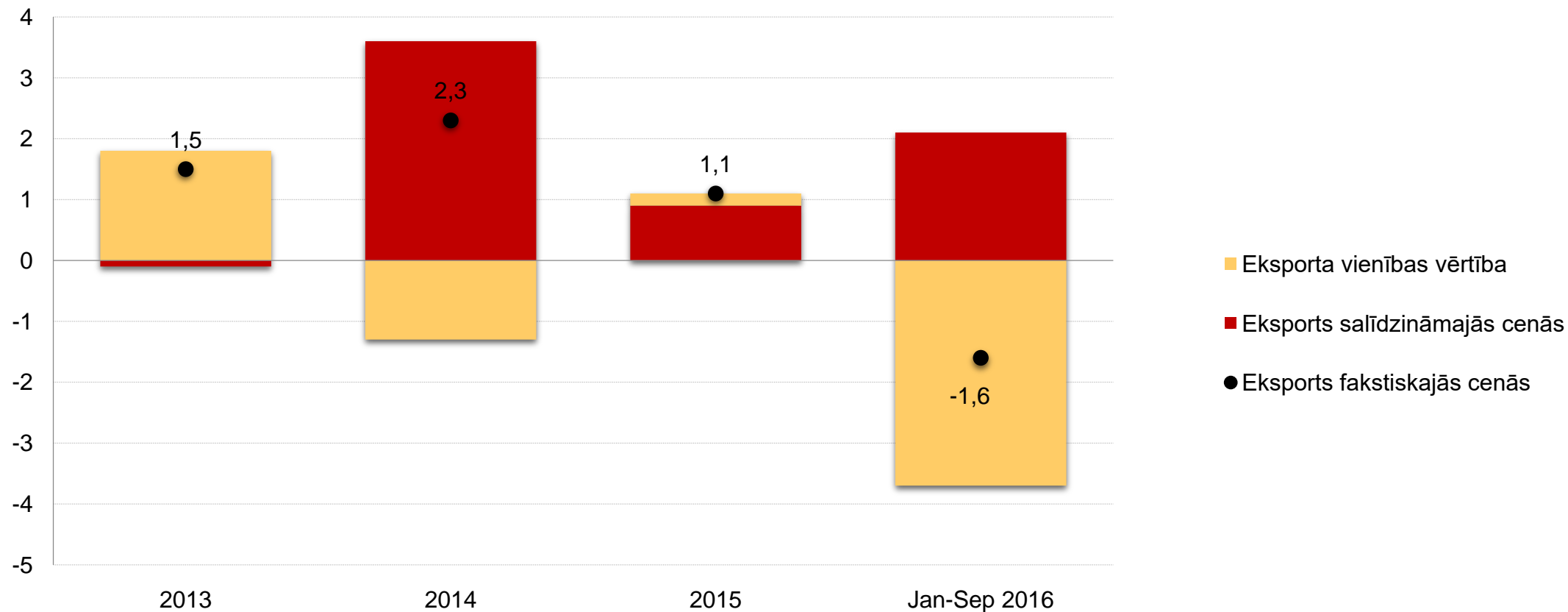
Latvijas preču eksporta gada pārmaiņas (%)

Avots: CSP

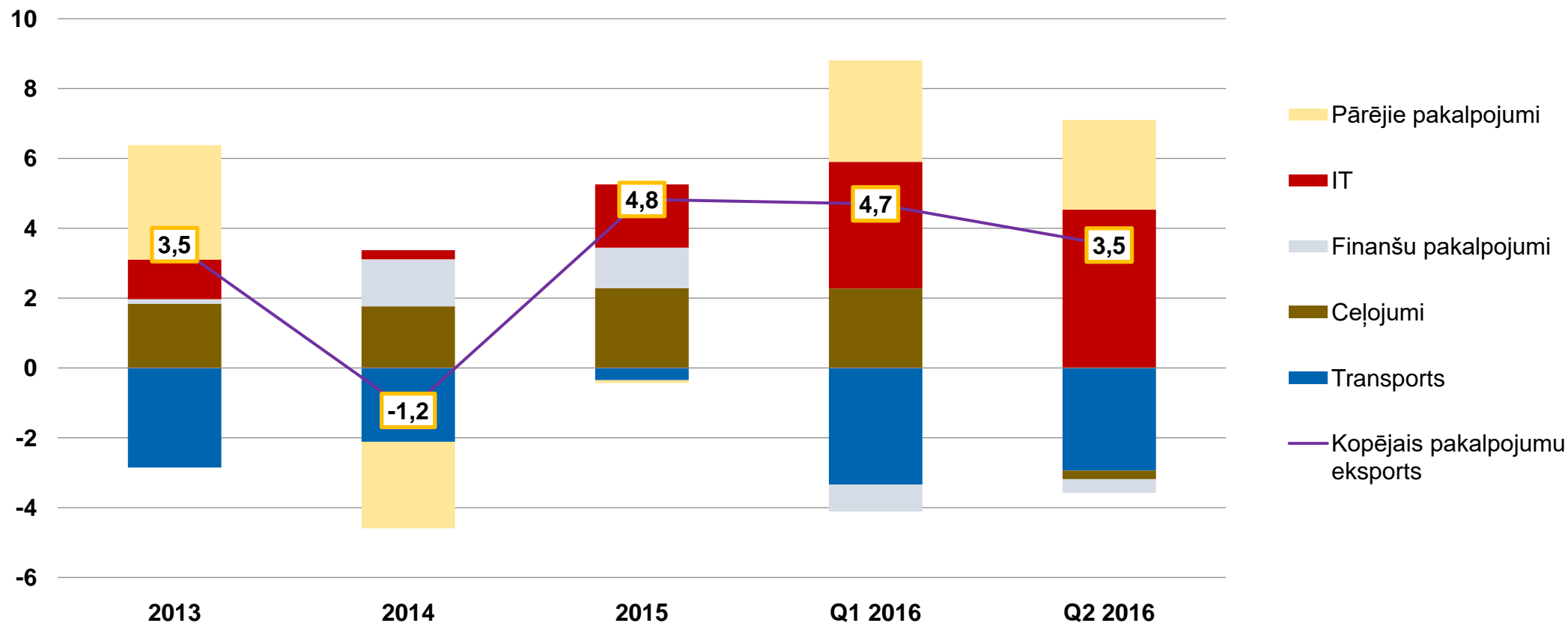
❖ Eksporta rādītāji reālajā izteiksmē labāki kā nominālajā

Latvijas preču eksporta gada pārmaiņas (%)

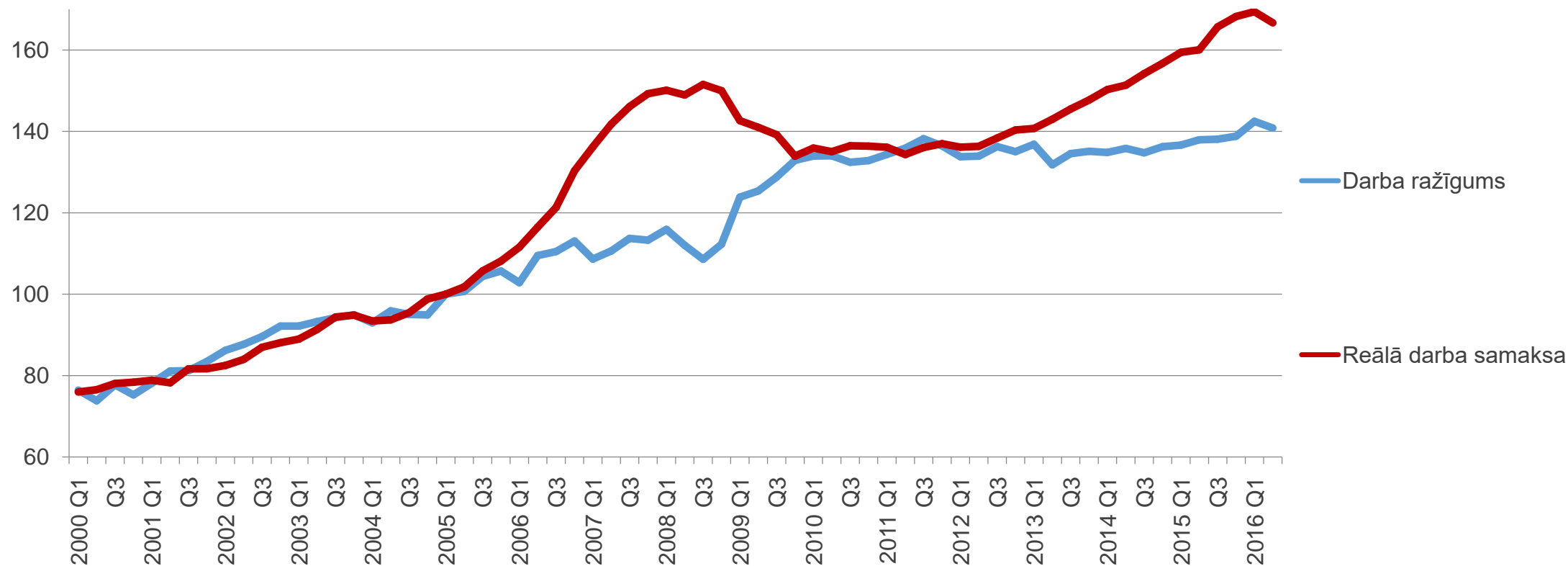
❖ Pakalpojumu eksporta pieaugumu nodrošina zinātņietilpīgās nozares

Latvijas pakalpojumu eksporta gada pārmaiņas (%) un atsevišķu grupu ietekme (% punktos)

❖ Tomēr pārāk straujš algu kāpums var veicināt konkurētspējas mazināšanos

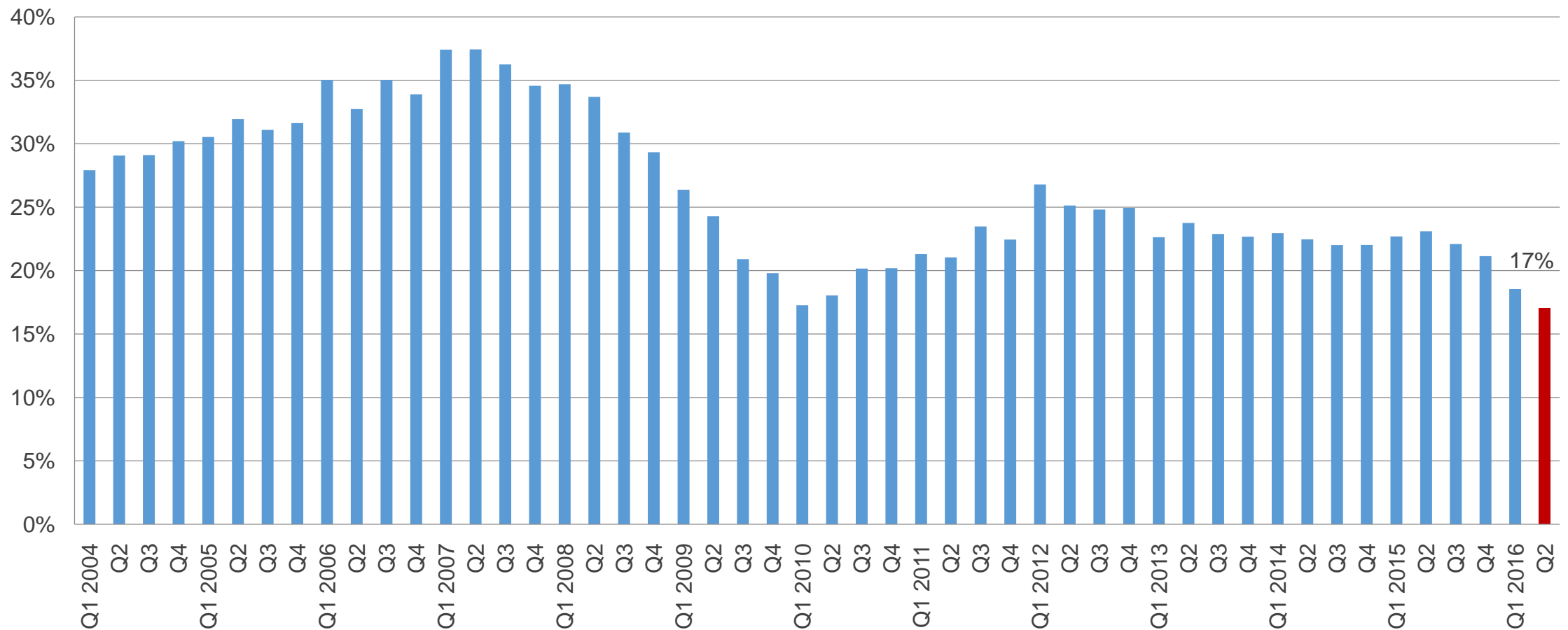
Reālās algas un produktivitātes indekss (2005 Q1 = 100)

3. ES fondi

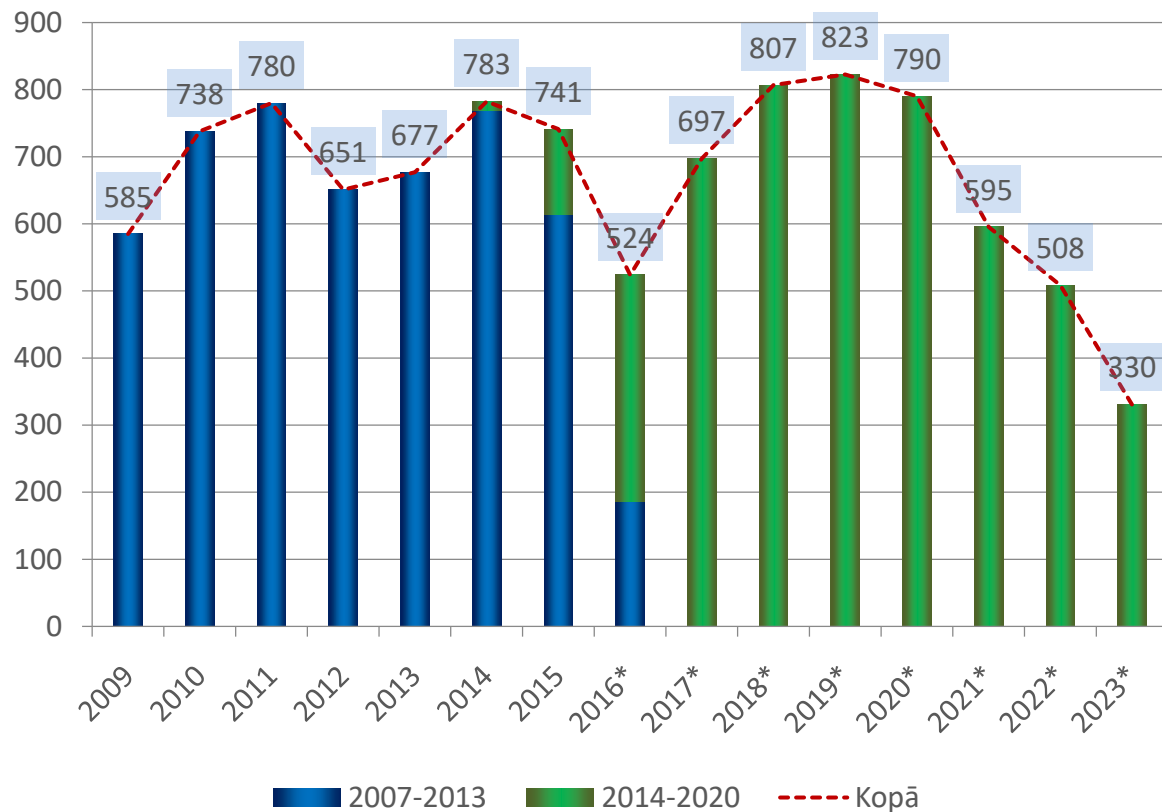
❖ Zemais investīciju līmenis bremzē turpmāku izaugsmi

Investīcijas pamatkapitālā (% no IKP)

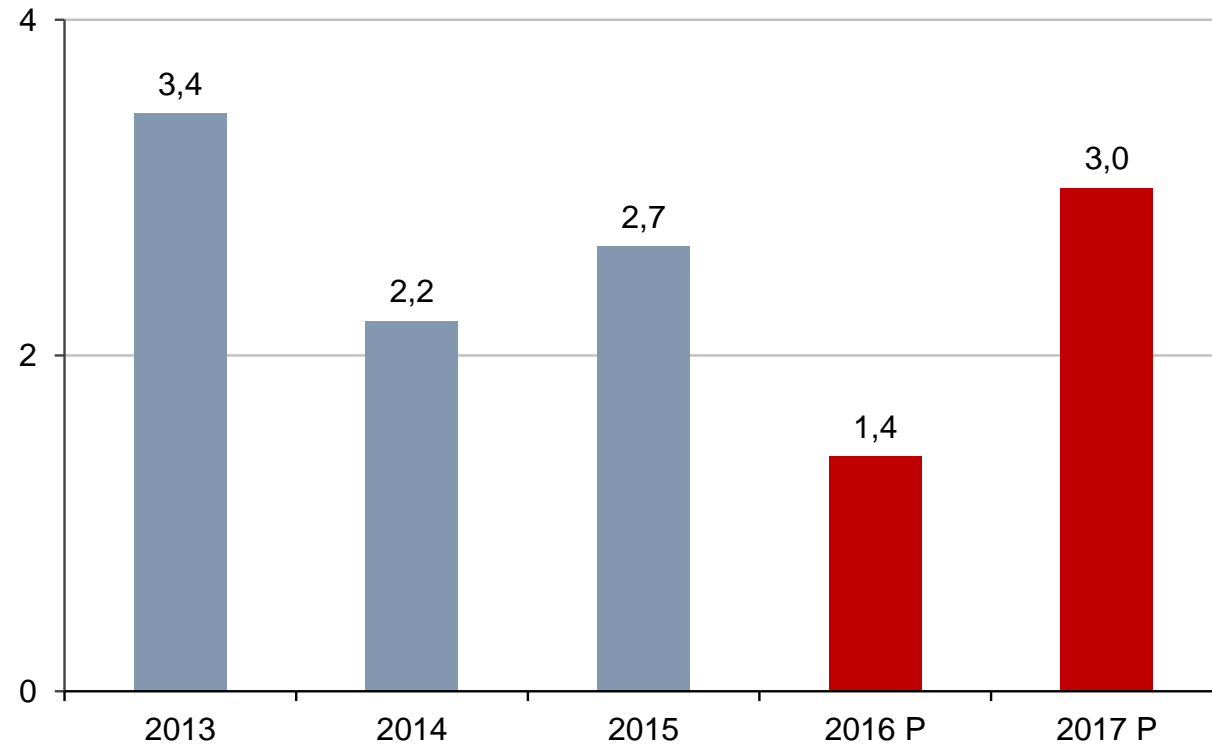

✦ Līdz ar ES fondu atjaunošanos gaidāms arī IKP atsitiens, bet ne fundamentāla tendenču maiņa

Faktiskie un plānotie budžeta izdevumi ES struktūrfondiem (milj. EUR)

Reālais IKP un prognozes (%)

Avots: Centrālā Statistikas pārvalde; Latvijas Bankas prognoze

4. Ilgtermiņa attīstības potenciāls

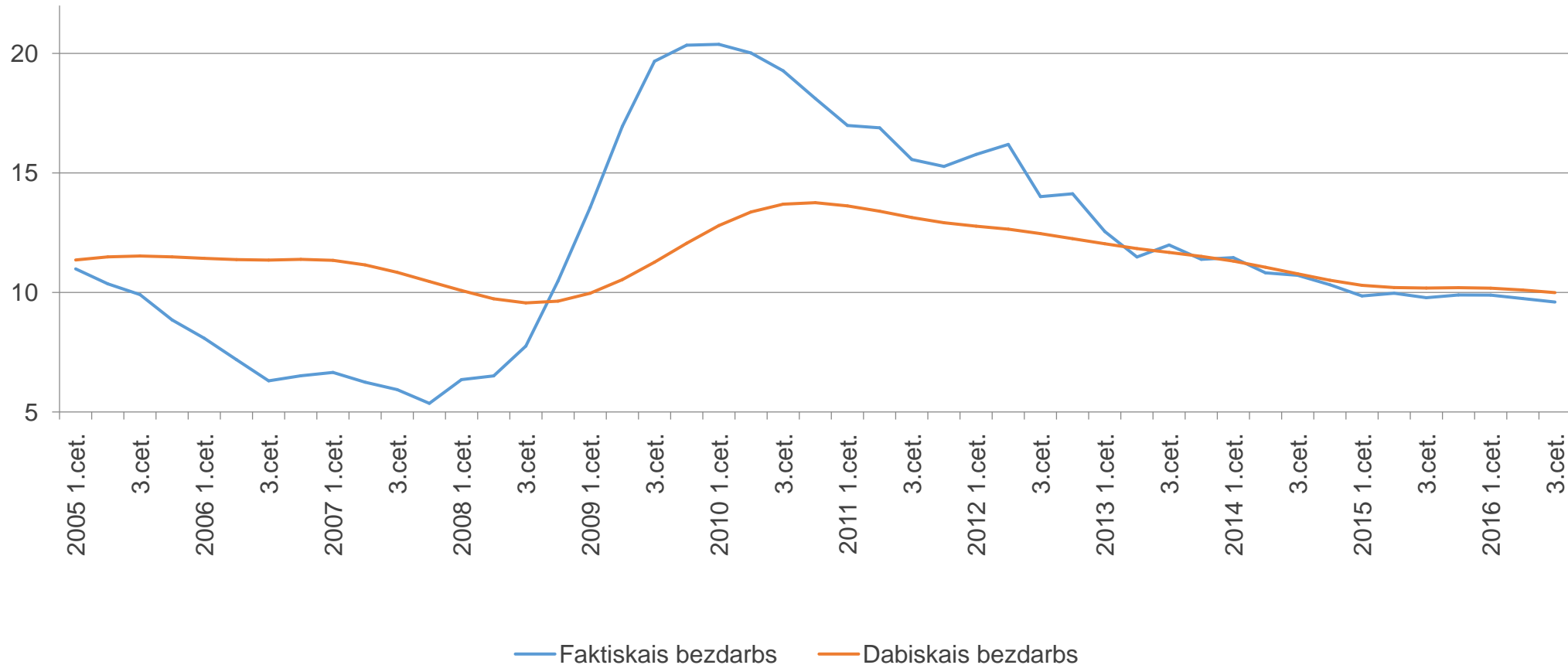
❖ Ilgtspējīgas un veselīgas ekonomikas izaugsmes atjaunošanai nepieciešams strukturālo reformu atbalsts

TAUTSAIMNIECĪBAS IZAUGSME

❖ Strukturālais bezdarbs saglabājas augsts

Faktiskais un dabiskais bezdarbs (% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem; s.i.)

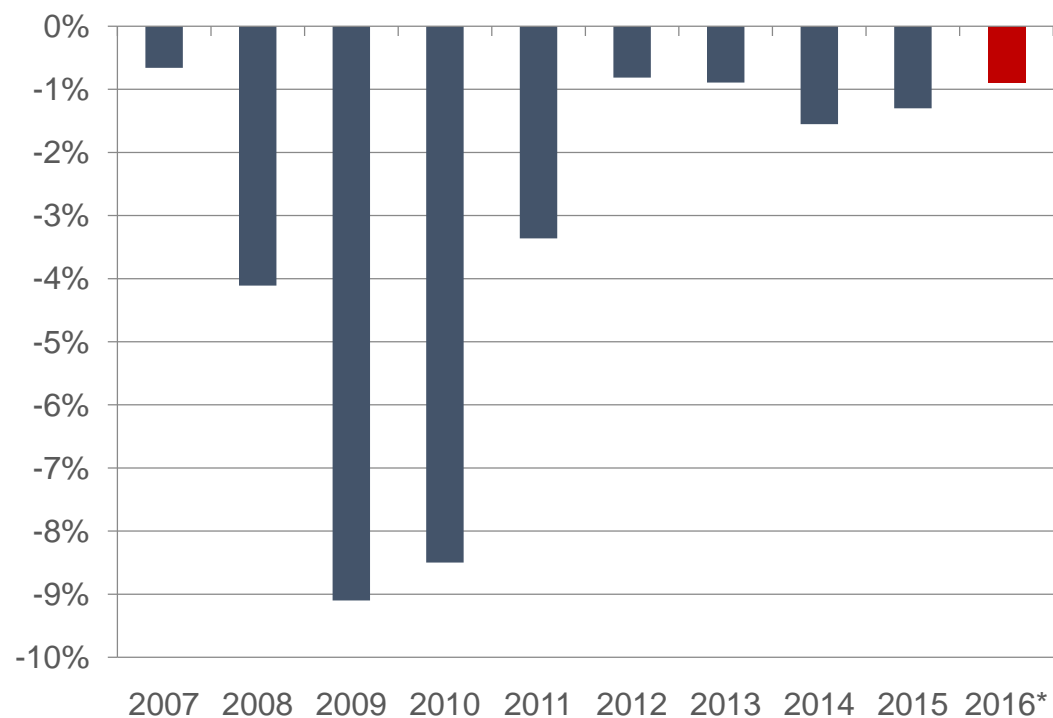
Avots: Centrālā Statistikas pārvaldes dati; Latvijas Bankas ekonomistu aprēķins ar Beveridža liknes modeli.

Metodoloģijai sk. [Latvijas Bankas Diskusijas rakstu #2/2015.](#)

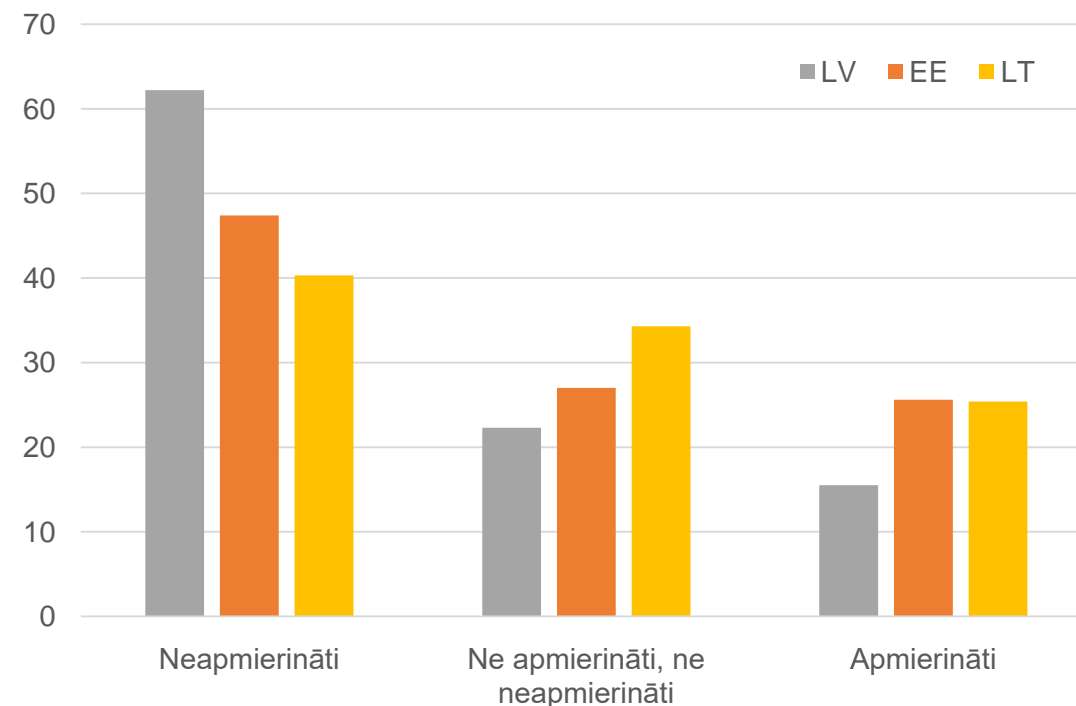
Valdībai jāmazina nodokļu politikas radītā nenoteiktība

20

Vispārējās valdības budžeta bilance
(% no IKP, ESA`2010)

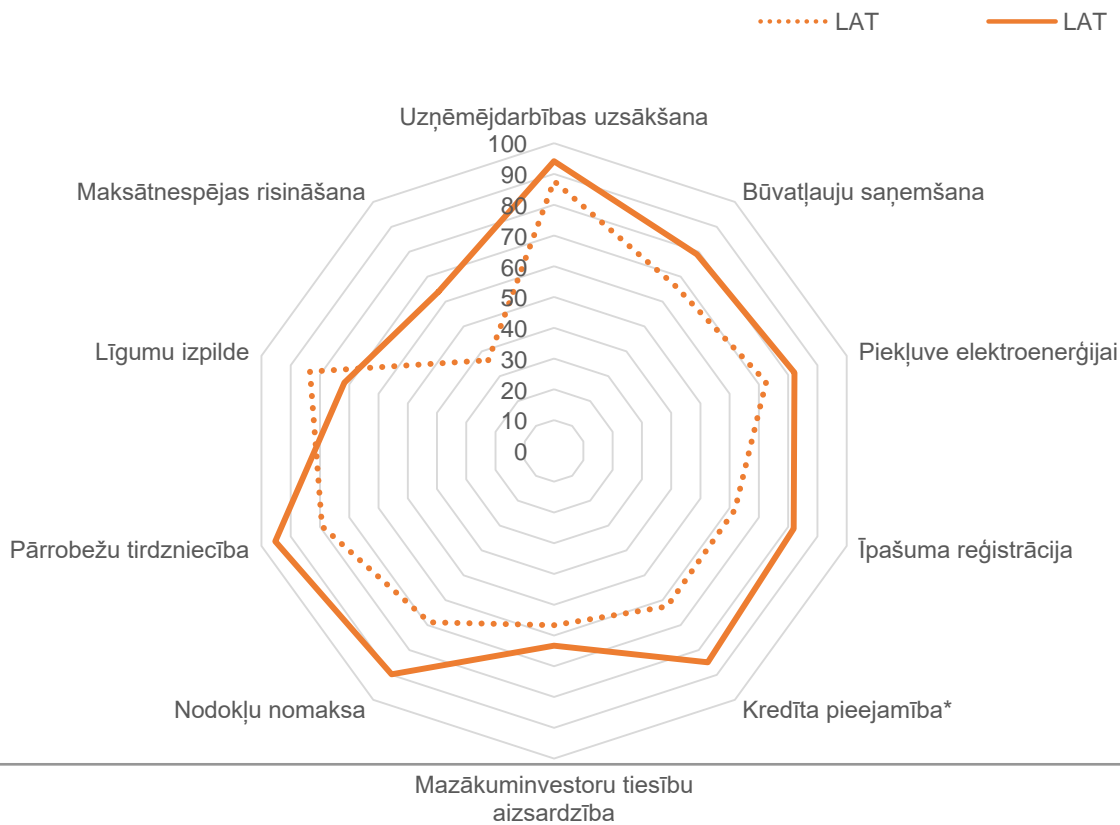

Apmierinātība ar valdības nodokļu politiku
(% no visiem respondentiem)

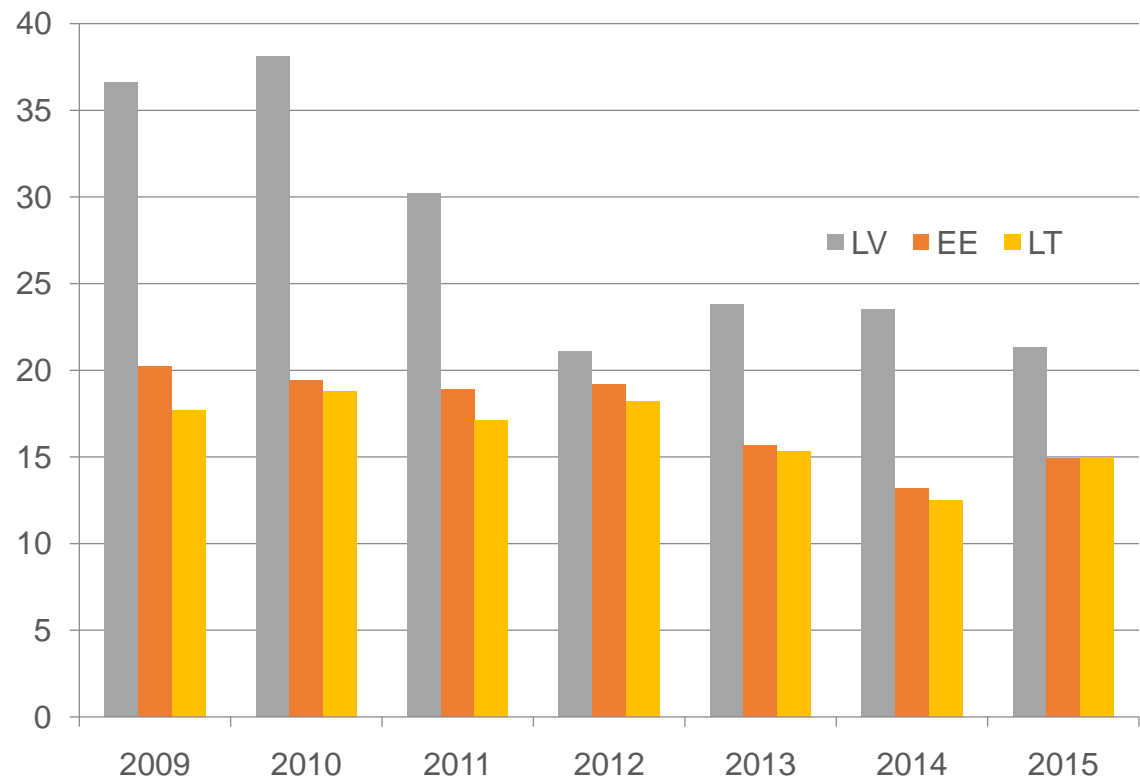

❖ Uzņēmējdarbības vidē ir jomas, kas būtiski atpaliek no labākās prakses; ēnu ekonomika kropļo konkurenci

Pasaules bankas *Doing business* rādītāji (Distance to frontier novērtējums)

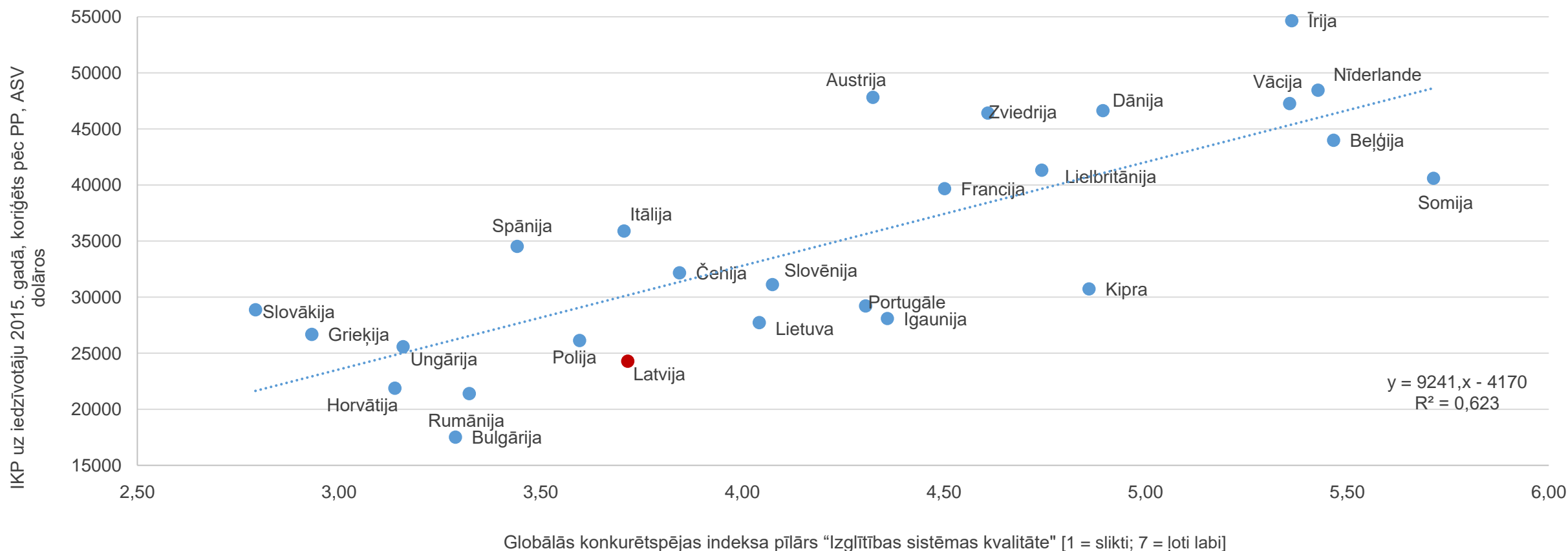
SSE Riga ēnu ekonomikas indekss (% no IKP)

Avots: Centrālā Statistikas pārvalde un Ēnu ekonomikas indekss Baltijas valstīs 2009 – 2015, Tālis J. Putniņš & Arnis Sauka <http://www.stat.ee/18530/?highlight=Varimajanduse>

❖ Ilgtermiņā vien kvalitatīva izglītības sistēma ļaus nodrošināt ienākumu līmeņa pieaugumu

IKP uz iedzīvotāju un izglītības sistēmas kvalitāte

LATVIJAS BANKA

